

og kunne behandles. Jeg tænker mig, at Lejligheden dertil vil komme, naar vi om nogen Tid faa Lovforslaget om Ordningen af Overinspektørembedet til Behandling. Det er kun en lille Lov, men der kan dog der blive en naturlig Lejlighed til at omtale denne Sag nærmere og maaske til at nedsætte et Udvalg, der kan faa hele denne Sag til Undersøgelse og Behandling og kan aflægge et Regnskab her for Tinget, for det er en saare alvorlig Sag. Og hvad der saa i Sandhed ikke duer, det bør reformeres, saa det kommer til at hvile paa en sund Basis. Og jeg vil dertil føje, at der er et andet Materiale, jeg kunde ønske at faa frem, jeg kunde ønske, at det ærede Medlem for Aarhus nordre Kreds (Sabroe) gav en Redegørelse for sin Virksomhed som Forhørsdommer, for Maaden, hvorpaa han samtalede med disse Børn og deres Madmødre og Husbønder, i det hele taget den Virksomhed, hvorved disse Oplysninger ere skaffede til Veje. Jeg beskylder ikke det ærede Medlem for at bruge uberettigede eller uforsvarlige Midler, men det vilde ogsaa kunne tjene til Belysning af Sagen at faa frem, hvorledes disse Oplysninger ere komne til at foreligge, hvorvidt de ere sigtede og prøvede, inden de flyde ind i Pressen og derved komme frem for Offentligheden.

Men der er nogle mere almindelige Klagemaal, jeg vil opholde mig ved i nogle Øjeblikke, hvis jeg ikke trætter det høje Ting dermed. Jeg skal ikke opholde mig længe ved den Rettergangsmaade, det ærede Medlem har praktiseret. Den er dømt, mener jeg, den kan ikke forsvares, som den højtærede Justitsminister sagde i Gaar. Dette at holde store Folkemøder med Anklage mod navngiven Mand eller Kvinde og vedtage Domme over vedkommende alene paa det Grundlag, man selv lægger til Rette for Forsamlingen, altsaa optræder som Forhører, Anklager og Dommer paa en Gang, strider lovlig meget imod al sund Retspraksis, og det skulde nødtigt praktiseres af os, der arbejde paa at komme bort fra den gamle uheldige Forhørsmaade og Retspleje og naa frem til noget langt tryggere og solidere. En tiltalt er jo dog ikke Forbryder, før han er overbevist, og selv som Forbryder er han dog et Menneske. Disse Forhandlinger om navngiven Kvindes mulige Forseelser, krydrede med Betragtninger over hendes kønslige Forhold, om hun er Mand eller Kvinde, Hermafrodit eller noget lignende, det er, synes jeg, ganske

utilladeligt og skulde saare nødtigt praktiseres af en Folketingsmand.

Jeg kan ikke se, at den Slags Møder er en Kulturbevægelse. Det er bestandig blevet fremhævet, ogsaa her i Salen og i Pressen, at denne Bevægelse repræsenterede en Kulturbevægelse. Det er en Kulturbevægelse af en ganske ejendommelig Art! Man sammenkalder Folkemøder for at dømme en navngiven Kvinde, som ikke er overbevist endnu, og selv efter at Undersøgelse er etableret, fortsætter man Behandlingen, og man lader hende løbe Spidsrod for en tilfældig sammenstimlet Folkemængde — det kaldes en Kulturbevægelse, det er kulturelle Værdier, man her fører til Torvs! Jeg synes ikke, at det røber nogen dyb Forstaaelse af, hvad Kultur egentlig er. Kultur det er det Præg, som Dannelsen afsætter. Kultur ligger i Forlængelse af Dannelsen; den indre, virkelige Dannelse. Den omformer ogsaa Menneskenes Optræden, Fremgangsmaade og Fremfærd, sætter sit Præg paa Maaden og Façonen, Kulturen har med Præget at gøre. Men dette her ligger langt forud for, i Stedet for som Slutsten paa Dannelsen. Af Forhandlingerne paa disse Møder synes det stærkt at fremgaa, at det er den organiserede Del af Folket, der er i Spidsen for denne Kulturbevægelse; det er en Kulturbevægelse, der bæres af Organisationer. Det uorganiserede staar endnu paa Barbariets Standpunkt. Det er en ret billigt købt Fortolkning eller Forstaaelse af Kultur: man bliver Kulturbærer, man bliver Udtryk for kulturelle Værdier ved at lade sit Navn indføre i en Protokol, man melder sig for at blive organiseret, og da gør man det store Skridt fra Barbariet til Kulturen i samme Øjeblik. Det er en frygtelig aandløs Betragtning af aandelige Værdier. Det er lige saa aandløst som, hvad jeg oplevede som ungt Menneske i pietistiske Kredse, indre missionske Kredse, hvor Lægprædikanterne færdedes for 30 Aar siden — senere har jeg ikke hørt dem —, hvor man paa lignende Maade havde en overfladisk Forstaaelse af aandelige Spørgsmaal. Lod man være med visse udvortes Ting, var man omvendt, saa rykkede man pludselig det store Skridt fra Verden ind i Guds Menighed; kunde man lade disse Ting være, saa var det store Skridt gjort, saa var man hellig; kunde man gaa med til deres Møder og lade de ydre Ting fare, saa var det hele i Orden. Saadan lyder det nu om den „moderne Kultur“. Man danser